

Kõik Järvid ujuvad Kirbu jões

Anu Jürisson

Maestro Neeme Järvi loetleb meie kohtumise

üles kõik need tähtsad ajaloolised tegelased, kellela poleks Pärnus sellisel tasemel klassikalise muusika festivali ega saaks ilmselt rääkida Järvi-nimelisest muusikute dünastiastki.

Esimena nimetab ta oma vanemaid. Tema isa oli Kikeperast ja ema sündis Pärnus, vana-isa aga oli Waldhofi vabrikus päris tähtis mees – kirjutaja ehk raamatupidaja. Neeme lapsepõlvekodus Tallinnas oli mitu pilli:

“Lapse käest ei ole vaja küsida, kas ta tahab või ei, kui see laps ei ole just 18aastane.”

mandoliini, kitarr ja balalaika. Kui ta väike poiss oli, tavatseid ema-isa pärast söömist seal laua ääres laulda ja musitseerida.

“Minu ema oli see, kes sundis mu venda Vallot ja mind tõsiselt muusikaga tegelema, kuigi ise oli juuksur,” avaldab ta. “Vallo oli minust 13 aastat vanem ja ta oli juba läinud muusikat õppima. Temast sai Estonia teatri dirigent ja Estonias töötas ta oma elu lõpuni. Temalt sain kõik need dirigeerimise batsillid.”

Esimene pill oli nii Neemel, Vallol kui ka hiljem Neeme pojalt Paavol ksilofon.

“Me ei logistanud seda mitte niisama nagu lapsed, vaid män-

gisime sellel suuri teoseid. Tore tegevus oli, aga harjutama pidin palju. Poisid jooksid ümber maja ja pärisid: mis sa harjutad seal? Aga ema sundis: ei lähe palli mängima, kaks tundi harjutad, siis võid minna. See oli perekonna soov, et midagi tuleks meie poistest,” meenutab Neeme Järvi.

Oli teil endalgi juba tollal suur soov harjutada või oleksite parema meelega poistega väljas jooksnud?

Lapse käest ei ole vaja küsida, kas ta tahab või ei, kui see laps ei ole just 18aastane – seda hüüdkogu Eesti rahvale. See on üks väga halb mood hakata lapse käest küsima. Kust tema teab, mis temast saab! Lapse käest ei tohi kunagi midagi küsida, last tuleb suunata.

Kristjan (Kristjan Järvi – toim) oli väike poiss, ei osanud veel rääkida, ja kuulas päevad läbi Mozartit, üks sümfoonia teise järel, sest muusika mängis meie Tallinna kodus pidevalt. Ükskord ta läks kontrollima, kust see Mozart sealt valjuhääldist välja tuleb, ja tuli suure nutuga kooki – see suur kast oli tal peale kukkunud. Esimene sõna, mis tal nuttes üldse välja tuli, oli Mozart!

Järelikult see ongi võtmesõna, kuidas kõigist Järvidest on muusikud saanud.

Absoluutselt. Kui seda Mozartit kodus ei ole ja vanemad pole kuulnudki, kes Mozart on, kuidas sa suunad last muusikuks? Kõigepealt kandus see pisik minu emalt vennale, vennalt tuli minule ja meilt meie lastele – nad kõik on suurepäraseks muusikud.

Ja mängivad Pärnu muusikafestivalil Eesti festivaliorkestris kaasa.
Orkestris ja solistidena.

Instrumenti hakatakse üsna varakult õppima, aga kuidas on teie peres olnud dirigeerimisega? Teie mõlemad pojad, Paavo ja Kristjan, teevad rahvusvahelist täheleendu. Kolmas põlvkond juba õpib.

Minu poisid dirigeerisid väikse kogu aeg. Kristjani esimene poeg Lukas juhatas alati Beethoveni sümfooniaid, kui meie söime. Pani video peale ja nii kolmeaastasest alates. Nüüd enam ei juhata, teeb hoopis draamat – Shakespeare'i.

Mina olin algul hoopis kõva löökpillimängija, mängisin ksilofoni ja trumme orkestrites, aga dirigendist vend Vallo andis mulle ükskord juhatada ja mulle hakkas see nii meeldima, et läksin järgmisel aastal Leningradi konservatooriumisse ja sain sinna ka. Ja siis olin valmis dirigent.

Ehkki Pärnu muusikafestivali ajal elate omanimelises toas Tervises, on Kirbu (Audru) jõgi see koht, kust Järvid Pärnusse tulles alati läbi astuvad ja ujumas käivad. Kuidas Kirbu teie ellu tuli?

Tervise toaga oleme tõesti väga rahul. Seal on tavalised tingimused nagu ikka, aga meil on tore olla seal, nagu koju tuleks. Aga tõsi on, et lapsed armastavad Eestisse tulla, olgugi nad kõik rahvusvahelised kujud: Maarika elab Genfis, poistel on töö igal pool maailmas ja kolm-neli orkestrit kummalgi.

Kirbu jõe äärde ehitasime kunagi nõukogude ajal ühe väikese sauna. Meri jääb teisele poole jõge ega paista enam, mets on nii kõrgeks kasvanud.

Tundsin isiklikult Audru soovhoosi direktorit Vambola Viiat. Tema oli see mees, kes ütles: “Puhka suvel meie väikeses vigvamis.” Seal oli viis-kuus sellist put-

■ Noorte dirigentide õpetamise südameasjaks võtnud Neeme Järvi mõonab, et see töö eeldab talenti. Ühele on dirigeerimine nagu loomulik tegevus ja teine võib püüda kõigest väest, aga sellest ei tule midagi välja.

Mailiis Ollino

kat. Nõukogude ajal ei saanud ju reisida, kõik suved veetsime seal ja elasime tuuled-tormid üle. Hiljem ostime seal vana kokkukukunud talumaja ja ehitasime selle maa peale sauna.

Pärnu muusikamees Artur Uritamm oli meie maja esindaja sellal, kui meid seal polnud. Käis oma kolmerattalise invaliidiga ja hoolitses maja eest. Meil oli üks vana klaver, vahel ta musitseeris sellel ja kui olime seal, musitseerisime koos.

Uritamm pidi ükskord ära

uppuma. Vesi tuli mere poolt üle Kirbu jõe ja muudkui tõusis, ta ei saanud oma kolme rattaga sealt läbi, hakkas vee sees sulistades jala minema.

Selles paigas käisid mul kõik nõukogude tuttavad külas: maailma parim viiuldaja David Oistrakh, helilooja Dmitri Šostakovitš, maestro Gennadi Roždestvenski, Gustav Ernesaks. Olime strateegiliselt piiratud kohas: välismaalased pidid Tartu kaudu Pärnusse sõitma ja KGB mees oli alati kaasas. Aga ikka kutsusin kõiki sõpru Kirbule sõitma vana paadiga, mille mootor ei läinud kunagi käima.

Mis kõige rumalam, Pärnus oli sõjaväelennuvälja ja lennukid lendasid maandudes meie kohalt üle. Iga päev “nautisime” nende hirmsat lärmi hommikust õhtuni, kuidas nemad harjuta-

“Lapsed armastavad Eestisse tulla, olgugi nad kõik rahvusvahelised kujud.”